

protocol pestgedrag
Versie 02-11-2020

openbare daltonschool
de Plantage

Protocol pestgedrag

OBS de Plantage

Wanneer spreken we over pesten?

We spreken over pesten als een leerling aangeeft stelselmatig last van één of meerdere kinderen te hebben in verschillende situaties. De grens tussen pesten en plagen is heel duidelijk: Bij plagen vinden twee partijen het leuk, bij pesten is dat er nog maar één. De piek van het pesten ligt tussen de 10 en 14 jaar. Ook in lagere groepen wordt er gepest.

Het aanpakken van pestgedrag betreft altijd de aanpak door school op drie gebieden:

1. De gepeste
2. De pester
3. De groep

Signaleren van pestgedrag

Pestgedrag vindt vaak plaats op de momenten waarbij de leerkracht minder nadrukkelijk aanwezig is. Soms is het moeilijk deze informatie op school te zien en komt de school er achter via thuis, waar het kind wel zijn/haar verhaal doet. Ook hier geldt: een goed contact tussen school en thuis doet veel goed. Signalen van pesten kunnen zijn:

- Bijnamen, nooit de eigen naam
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken tussen klasgenootjes
- Een klasgenoot voortdurend de schuld ergens van geven
- Briefjes doorgeven
- Beledigen
- Hechte groepjes vrienden/vriendinnen
- Smoezen/roddelen
- Opmerkingen over kleding
- Reacties (gelaatstrekkingen) in de groepssituaties
- Reacties bij indelen groepen/tweetallen etc.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Bezittingen afpakken
- Isoleren
- Digitaal pesten (cyberpesten)

Dit zal de leerkracht door observaties en goed luisteren kunnen oppakken. Ook vanuit de ouders of klasgenootjes kunnen duidelijke signalen komen. Deze dienen door school opgepakt te worden. Bovendien wordt er een keer in het jaar de veiligheidsthermometer afgenomen. Dat instrument dient om inzicht te krijgen op de gevoelens van (on)veiligheid van de leerlingen. Wij gebruiken Zien!

Aanpak: de gepeste

De gepeste verdient hulp. Hij of zij is in een positie beland waarin de “klappen” vallen. Hoe is dat gekomen, hoe kan de gepeste geholpen worden om uit deze positie te komen. Veelal zie je dat kinderen die op deze plek beland zijn, in een nieuwe school/groep al snel weer op dezelfde plaats belanden. Belangrijk is om te kijken naar de kindkenmerken die pestgedrag versterken of verzwakken.

Waarom wordt dit kind gepest? Welke signalen zijn er geweest, wat is over dit kind bekend? In welke situaties doet zich het pesten voor? Is dat alleen op school of ook bij voetbal etc.? Welke informatie kunnen ouders geven, hoe praat het kind thuis over het pesten? Wat is hetgeen dat het kind het meest raakt? Wat komt er uit de gedragslijst? Wat betekent deze informatie? De eerste stap is dat de leerkracht in gesprek gaat met het gepeste kind en zijn/haar ouders, waarbij bovenstaande vragen aan bod kunnen komen. Doel is informatie inwinnen. Stap twee is deze informatie om te zetten naar gerichte hulp door:

- Welbevindingsgesprekken: gesprekken met een leerkracht waarbij het gepeste kind in een vertrouwelijke setting zijn/haar hart kan luchten. De leerkracht/professional luistert, steunt en spiegelt.
- Gesprek met het gepeste kind en zijn/haar ouders: wat speelt er, wat kunnen we met elkaar doen?
- Van de gesprekken wordt een verslag gemaakt in ParnasSys.

Mogelijkheden daarnaast kunnen zijn:

- Schrift waarbij het kind en de leerkrachten bijhouden wat er op een dag goed is gegaan en welk cijfer de dag krijgt.
- Overleg IB over kind en mogelijkheden. Observatie door leerkracht/IB (welk gedrag roept een reactie op).
- Zien handelingswijzer
- Aanmelding voor SOVA training basisonderwijs Houten (via Intern Begeleider).

Aanpak: de pester

Ook de pester verdient hulp. Eerst dient uiteraard duidelijk gemaakt te worden dat pestgedrag niet de schoolafpraak is en dat de school deze grens scherp zal bewaken. Verder heeft ook dit kind hulp nodig. Hij of zij is naar alle waarschijnlijkheid de volgende die geen steun meer krijgt van de groep en het risico loopt gepest te worden. Hij of zij is waarschijnlijk niet sociaal vaardig genoeg om zichzelf te handhaven in een groep en kan dat alleen doen ten koste van een ander. De pester en gepeste staan dicht bij elkaar.

Waarom pest dit kind? Welke signalen zijn er geweest, wat is over dit kind bekend? In welke situaties doet zich het pesten voor? Is dat alleen op school, ook bij voetbal etc.? Welke informatie kunnen ouders geven, hoe praat het kind thuis over het pesten? Bij welke groep wil dit kind horen, welke groep hoort bij dit kind? Wat zijn de sterke kanten van dit kind? Wat komt er uit de gedragslijst? Wat betekent deze informatie?

Stappen die ondernomen worden:

- Leerkracht gaat in gesprek met kind en ouder. Daarbij heeft de leerkracht diverse voorbeelden van waargenomen pestgedrag beschreven. De grens van hetgeen op school toelaatbaar is wordt aangegeven. Welke hulp heeft het kind nodig? Wat kunnen we met elkaar doen?
- Welbevindingsgesprekken: gesprekken met een leerkracht waarbij het kind in een vertrouwelijke setting zijn/haar hart kan luchten. De leerkracht/professional luistert, steunt en spiegelt.
- Van de gesprekken wordt een verslag gemaakt in ParnasSys.

Mogelijkheden daarnaast kunnen zijn:

- Schrift waarbij het kind en de leerkrachten bijhouden wat er op een dag goed is gegaan en welk cijfer de dag krijgt.
- Overleg IB over kind en mogelijkheden.
- Observatie door leerkracht/IB (welk gedrag roept een reactie op).
- Zien handelingswijzer
- Aanmelding voor SOVA training basisonderwijs Houten (via Intern Begeleider).

Aanpak: de groep

De aanpak van de laatste, de groep, is veelal het effectiefst. Als de groepsnorm is dat er niet gepest wordt en de groep deze norm actief uitdraagt zal pesten niet (meer) voorkomen.

Uiteindelijk wil iedereen bij de groep horen (basisbehoefte van ieder mens). Als de groep de ruimte geeft om dit soort gedrag te gedogen, gaat het pesten niet echt stoppen. De symptomen zullen zich buiten het gezichtsveld van de school/leerkracht/ouders verplaatsen. De groep kan op allerlei manieren ruimte geven of gedwongen worden deze ruimte te geven. Verder is het zinvol om te kijken waarom de groep is opgehouden met het helpen van de gepeste (hoe vijandig is dit kind geworden naar de groep?).

In het geval van pesten gaat het vooral om de tweede pijler, wat ik doe is goed voor de groep. De kinderen hebben allemaal hun handtekening onder de pijlers en groepsafspraken gezet, maar houden zich er niet aan. Dit geeft aanleiding om hier met de groep over in gesprek te gaan:

- Hoe hebben wij deze pijler omgezet in waarneembaar gedrag?
- Wat doen we als we zien dat iemand zich hier niet aan houdt?
- Welke afspraken moeten we er gezien de nieuwe situatie aan toe voegen?
- Is er iemand die nu zijn naam van het blad wil halen?
 - Het probleem tussen twee of meer kinderen is het probleem van de groep. Als dit gedrag getolereerd wordt zijn zij wellicht het volgende slachtoffer.

Mogelijkheden kunnen zijn:

- Rollenspelen.
- Zien invullen
- Lied "Gooi en scheldlied" wat aanleiding geeft tot gesprek.
- Leskist Pesten (GGD).
- Leskist Cyberpesten (GGD).
- Materialen uit de orthotheek waaronder "Bouwen aan klasklimaat", "Spelen om problemen op te lossen" en "Lessuggesties gedrag".
- Externe hulp inroepen.
- Jij en ik.
- Multi media project 7/8.
- Knuffelkaarten.
- Fysiokalender.
- Anti pestposter.
- Inzet externe ; leerkracht geeft pestprobleem aan bij IB, zij schakelen een specialist in.

Cyberpesten

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten kan op veel manieren. Online pesten mensen elkaar door:

- Misbruik van privégegevens

- Uitsluiting van whatsapp-groepen

- Het verspreiden van beeldmateriaal (zoals intieme foto's of filmpjes van mishandeling of pestgedrag)

- Dreigtweets of haat posts

Het helpt om een kind weerbaar te maken. Praten met kinderen over wat ze doen op internet en afspraken maken:

- Deel nooit privégegevens

- Scherm je profiel zoveel mogelijk af; "alleen voor vrienden" is de beste optie

- Plaats neutrale foto's

- Wees selectief in het accepteren van vriendschapsverzoeken

- Houd wachtwoorden en inloggegevens altijd geheim, ook voor je beste vrienden

- Niet schelden of kwetsen

- Heb je iets vervelends meegemaakt, vertel het iemand die je vertrouwt

Cyberpesten aanpakken: dit kun je doen (of laten)

Krijgt een kind toch te maken met online pesten, doe dat het volgende:

- Complimenteer dat het kind naar je toe is gekomen

- Een kind dat wordt gepest heeft in eerste instantie behoefte aan steun

- Luister naar het kind en neem het serieus

- Onderneem niet meteen actie

- Bedenk eerst wat de beste aanpak is

- Stap pas na overleg met het kind naar andere partijen

Adviseer het kind om het volgende te doen:

- Reageer niet op mails, berichtjes, filmpjes

- Bewaar alle mails, berichtjes, filmpjes. Sla ze op of maak er screenshots/foto's van. Het kan dienen als bewijsmateriaal

- Aangifte doen? Kijk dan op: vraaghetdepolitie.nl

- Blokkeer degene die je lastig valt

- Staan de filmpjes/berichten op een website? Benader dan de eigenaar en vraag om het materiaal te laten verwijderen

protocol pestgedrag

Rots en Watertraining

Wat is Rots en Water? Bij Rots en Water leer je om je emoties te herkennen en te uiten. Om op een goede manier te reageren op anderen. Een weerbaarheidsprogramma. Dat oefenen we met elkaar via spel en oefeningen. Je krijgt meer zelfvertrouwen. Zo kun je makkelijker samenspelen en samenwerken met anderen. Bij Rots en Water leer je stevig staan en goed ademen. Je merkt dat je op je eigen manier sterk kan zijn. Zo kun je beter je emoties en prikkels herkennen en begrijpen. En leer je hoe je het beste kunt reageren op een situatie.

Rots: stevig staan en voor jezelf opkomen

Water: samenwerken en contact maken met de ander

Wat leer je bij Rots en Water?

- nee durven zeggen en grenzen aangeven
- vertellen waarom je iets wel of niet wilt
- omgaan met emoties zoals boosheid
- op een positieve en prettige manier met anderen omgaan

Zien

Sociaal-emotioneel functioneren bevorderen

ZIEN! brengt het sociaal- emotioneel functioneren van kinderen van groep 1 t/m groep 8 systematisch in kaart. ZIEN! geeft inzicht in de eventuele ondersteuningsvragen op het gebied van het sociaal-emotioneel functioneren en helpt de leerkracht om het gedrag van het kind beter te begrijpen.

Indien nodig kunnen leerkracht en leerling aan de slag gaan met de concrete handelingssuggesties die het systeem te bieden heeft. Hierbij kan de leerkracht de eventuele sterke kanten van een kind benutten, want ook hierin geeft ZIEN! inzicht. Zo wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling bevorderd.

Tot slot

De leerkracht speelt uiteraard een sleutelrol in dit soort problemen. Maar ook ouders en kinderen dienen betrokken te worden bij dit soort problemen. Zeker de ouders van slachtoffer en dader. Veranderingen worden het effectiefst als zij gedragen worden door de drie partijen; leerling, ouder en leerkracht.

Mocht ondanks deze acties het pestgedrag niet stoppen dan kan de school ervoor kiezen om disciplinaire maatregelen toe te passen. De richtlijnen hiervoor staan beschreven in het beleidsdocument: "Protocol m.b.t. maatregelen ongewenst gedrag leerlingen" van de Stichting Openbaar Onderwijs Houten. Dit is op school aanwezig. Ook is het mogelijk de contactpersoon vertrouwenszaken van school in te schakelen of direct contact te zoeken met de externe vertrouwenspersoon (zie schoolgids voor actuele informatie).